

O c e n a

rozprawy doktorskiej mgr Marty Matusiak pt.: "Profil somatyczno-spondylometryczny czołowych polskich hokeistów na trawie"

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska mgr Marty Matusiak poświęcona jest badaniom mającym na celu wyznaczenie profilu somatyczno-spondylometrycznego czołowych polskich hokeistów na trawie przy wykorzystaniu pomiarów antropometrycznych, długościowych, szerokościowych, obwodowych, a także głębokości krzywizn fizjologicznych oraz ruchomości odcinkowej kręgosłupa w jego odcinku szyjnym, piersiowym i lędźwiowym.

Rozprawa mgr Marty Matusiak zawiera 221 stron wydruku komputerowego, z czego 185 stron przypada na tekst łącznie z dokumentacją, 11 stron na piśmiennictwo, 4 strony na streszczenie w języku polskim i angielskim oraz 15 stron na spis rycin, tabel, wzór ankiety, informacje dla badanych, świadomą zgodę na badanie i zgodę Komisji Bioetycznej.

Dokumentacja składa się z 205 rycin i 5 tabel rozmieszczonych w tekście pracy.

W teoretycznym wstępie zawartym na 15 stronach przedstawiła Autorka historię hokeja na trawie, ze szczególnym zwróceniem uwagi na rozwój tej dyscypliny w Polsce. Następnie scharakteryzowała dyscyplinę, techniki w niej występujące oraz obciążenia związane z uprawianiem hokeja na trawie. W dalszej części wstępu przedstawiła Doktorantka charakterystykę treningu i obciążeń występujących w hokeju na trawie.

W końcowym fragmencie wstępu przybliżyła Autorka jakie są najczęściej stosowane metody badań cech somatycznych i funkcjonalnych zawodników uprawiających hokej na trawie.

Po teoretycznym wstępie przeszła Autorka do sformułowania celu pracy, w którym wyłoniła cel poznawczy związany z określeniem prawidłowości budowy somatycznej oraz wskaźników spondylometrycznych czołowych polskich hokeistów z wybranych drużyn pierwszoligowych, a także cel aplikacyjny mający dostarczyć informacji dla szkoleniowców drużyn hokeja na trawie ułatwiających odpowiednią selekcję zawodników pod względem ich wykorzystania na boisku jak również wprowadzenie treningu kompensacyjnego niwelującego zmiany zachodzące u zawodników na skutek systematycznie i długotrwale powtarzanych asymetrycznych ruchów.

Postawiła sobie także 6 celów szczegółowych, które polegały na:

- ocenie różnic badanych cech somatycznych i spondylometrycznych w grupie badanej i kontrolnej;
- ocenie związku cech somatycznych i spondylometrycznych zawodnika, a jego pozycji na boisku;
- ocenie związku pomiędzy badanymi cechami somatycznymi i spondylometrycznymi, a stażem zawodniczym;
- próbie konstrukcji profilu somatycznego i spondylometrycznego drużyny męskiej hokeja na trawie w oparciu o uzyskane wyniki badań;
- stworzenie profilu określonej pozycji zajmowanej przez zawodnika na boisku w oparciu o uzyskane wyniki;
- ocenie zależności między cechami somatycznymi, a spondylometrycznymi zawodników w oparciu o uzyskane wyniki.

Tak sformułowane cele główne jak i szczegółowe uważam za bardzo interesujące i ciekawe.

Z opisu materiału i metod wynika, że Doktorantka zastosowała właściwie dobrany materiał badawczy oraz adekwatne do celu metody.

Jak wynika z danych przedstawionych przez Doktorantkę w badaniach wzięło udział 67 zawodników pierwszoligowych polskich drużyn hokeja na trawie w wieku 18-28 lat, ze stażem zawodniczym od 7 do 20 lat.

Grupę kontrolną (odniesienia) stanowiło 70 mężczyzn w wieku 18-28 lat nie uprawiających wyczynowo sportu.

Na badania wyraziła zgodę Komisja Bioetyczna Uniwersytetu Medycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu.

Badani w pierwszej kolejności zostali poddani badaniu ankietowemu mającemu na celu określenie wieku, stronności, stażu oraz pozycji zajmowanej na boisku.

Po badaniu ankietowym badani poddani zostali pomiarom cech antropometrycznych, których u każdego zmierzono 43 cechy.

W dalszej części badania zmierzono krzywizny fizjologiczne kręgosłupa oraz jego ruchomość odcinkową. Badania zostały wykonane elektrogoniometrem tensometrycznym firmy Biometrics LTD.

Uzyskane wyniki badań poddano analizie statystycznej wykorzystując w tym celu odpowiednio dobrane testy.

Wyniki badań zostały przedstawione w formie tabelarycznej i rycinowej w sposób czytelny i przejrzysty.

Z uzyskanych przez Autorkę wyników badań wynika, że wieloletnie uprawianie hokeja na trawie prowadzi do zmian w budowie somatycznej oraz wpływa na cechy funkcjonalne kręgosłupa.

Zawodnicy hokeja na trawie osiągają w długościowych i obwodowych pomiarach antropometrycznych wyniki wyższe w porównaniu z grupą odniesienia, natomiast grubość każdego z fałdów skórno-tłuszczowych u zawodników była niższa.

Badanie krzywizn fizjologicznych kręgosłupa w grupie badanej wykazało pogłębienie się lordozy szyjnej i lędźwiowej oraz zmniejszenie się kifozy piersiowej, a ruchomość odcinkowa kręgosłupa w tej grupie wykazywała przewagę ruchów zginania i rotacji w prawą stronę w odcinku piersiowym i lędźwiowym z równoczesnym ograniczeniem ruchomości w lewą stronę.

Ciekawym spostrzeżeniem wynikającym z badań Doktorantki jest to, że zawodnicy różnią się budową biorąc pod uwagę pozycję na jakiej grają na boisku. Napastnicy cechują się niższą masą ciała, dłuższymi i smuklejszymi kończynami oraz mniejszym zakresem ruchu w płaszczyźnie strzałkowej w odcinku szyjnym w ruchu zginania do tyłu.

Pomocnicy charakteryzują się również niższą masą ciała, szczupłą budową i niskimi wartościami fałdów skórno-tłuszczowych.

Obrońcy wykazują natomiast cechy somatyczne i spondylometryczne najbardziej zbliżone do grupy odniesienia. Bramkarze cechują się największą masą i wysokością ciała z największymi wymiarami długościowymi i obwodowymi kończyn i klatki piersiowej.

Analiza długości stażu zawodniczego wykazała, że nie wpływa on na kształtowanie się cech somatycznych i spondylometrycznych u badanych zawodników.

W rozdziale zatytułowanym „Dyskusja” poddaje Doktorantka głębokiej i przemyślanej analizie wyniki badań własnych konfrontując je z aktualnymi danymi z piśmiennictwa.

Ta część rozprawy świadczy o bardzo dobrym merytorycznym przygotowaniu Doktorantki oraz o dużej dojrzałości naukowej.

Rozprawę kończy Autorka siedmioma wnioskami odpowiadającymi na pytania postawione w celu pracy.

Piśmiennictwo zawiera 104 pozycje przedstawione w kolejności cytowania, w znaczącej części pochodzące z ostatniego dziesięciolecia i anglojęzyczne.

Podczas przygotowywania pracy do publikacji powinna Autorka wziąć pod uwagę drobne niedociągnięcia edytorskie i stylistyczne, i wtedy streszczenie umieścić na początku pracy.

Przedstawiona mi do oceny praca doktorska dowodzi osiągnięcia zamierzonego celu. Autorka wykazała się dużą wiedzą i umiejętnością jej wykorzystania tak w badaniach naukowych jak i w pisaniu pracy. Wyniki uzyskanych przez Doktorantkę badań mają bez wątpienia duże znaczenie poznawcze dla analizowanej dyscypliny sportowej jak również aplikacyjne pozwalające wykorzystać je w pracy trenerskiej jak i w planowaniu odpowiednich treningów kompensacyjnych.

Moim zdaniem dysertacja zasługuje na wyróżnienie biorąc pod uwagę ogrom pracy jaką wykonała Doktorantka prowadząc tak szeroką gamę badań.

W podsumowaniu uważam rozprawę mgr Marty Matusiak pt.: "Profil somatyczno-spondylometryczny czołowych polskich hokeistów na trawie" za podejmującą bardzo istotny i ciekawy problem badawczy zawierającą oryginalne i interesujące wyniki należycie przedstawione i właściwie opracowane.

W oparciu o swoją wysoką ocenę pracy wnoszę do Wysokiej Rady Wydziału Wychowania Fizycznego, Sportu i Rehabilitacji AWF w Poznaniu o przyjęcie rozprawy i dopuszczenie mgr Marty Matusiak do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Łódź dn.22.06.2018 r

Kierownik
Zakładu Fiziologii Człowieka
Katedry Nauk Podstawowych
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

Prof. dr hab. n. med. Jan Błaszczyk